

Natura 2000 gebied 24 - Witterveld

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Hoogvenen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL1000003
Beschermd natuurmonument:	Witterveld SN
Beheerder:	Defensie
Provincie:	Drenthe
Gemeente:	Assen, Midden-Drenthe
Oppervlakte:	482 ha

Gebiedsbeschrijving

Het Witterveld is een heide- en hoogveengebied ten zuidwesten van Assen. Het gebied maakte in het verleden onderdeel uit van de uitgestrekte Smildervenen die ooit grote delen van NW-Drenthe en aangrenzend Friesland bedekten. Vrijwel het gehele oorspronkelijke hoogveengebied is afgegraven. Dit terrein is echter door een samenloop van omstandigheden gespaard gebleven van ernstige ontwatering en afgraving.

In het gebied worden vochtige en droge heidevegetaties, rustend hoogveen en levende hoogveenvegetaties en plaatselijk opgaand bos, enkele schraalgraslanden en open water aangetroffen. Er is een goed ontwikkelde gradiënt van hoogveen naar droge heide op zandgrond aanwezig, waarin alle bijbehorende habitattypen goed ontwikkeld voorkomen. In de heide liggen enkele pingoruïnes.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van het natuurmonument Witterveld opdat deze geheel binnen het Habitatrichtlijngebied valt.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

Verder is de begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) op twee plaatsen aangepast:

- Aan de zuidoostzijde is een strook cultuurgrond (4,6 ha) die ten onrechte als deel van het natuurmonument was opgenomen, komen te vervallen.
- Aan de westzijde zijn een aantal percelen (19 ha) die onderdeel uitmaken van 't Hoedveen, aan het gebied toegevoegd ter verbetering van de algehele samenhang. Hierdoor kan bescherming en beheer van H4010_A vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) en H7120 herstellende hoogvenen beter worden uitgevoerd.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen
H4010	Vochtige heiden
H7110	Actieve hoogvenen
H7120	Herstellende hoogvenen
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen
H91D0	Hoogveenbossen

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H4030 Droge heiden ^{1a}

Voorstel voor het verwijderen uit de database:

H2310 Stufzandheiden met struikhei ¹⁴
 H3160 Zure vennen ¹⁴

Kernopgaven

- 7.01 **Uitbreiding actieve kern:** Uitbreiding kernen van actieve hoogvenen (*hoogveenlandschap*) *H7110_A.
- 7.03 **Overgangszones grote vennen:** Ontwikkeling van overgangszones van actieve hoogvenen (*hoogveenlandschap*) *H7110_A incl. laggzones (met o.a. hoogveenbossen *H91D0, zure vennen H3160 en porseleinhoen A119, paapje A275 en watersnip A153).

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H2320	Psammofiele heide met <i>Calluna</i> en <i>Empetrum nigrum</i>
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Toelichting	Het habitatype binnenlandse kraaiheibegroeiingen komt voor op de zandgronden en is mede van belang vanwege de openheid van het gebied en de gradiënten naar het veen met de daarbij behorende biodiversiteit.

- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige heide, *hogere zandgronden* (subtype A).
 Toelichting Het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt in goede kwaliteit (weinig vergrast) voor op de zandgronden en is mede van belang vanwege de openheid van het gebied en de gradiënten naar het veen met de daarbij behorende biodiversiteit. De heidevegetaties op het verdroogde hoogveen worden niet tot dit habitatype gerekend, maar maken onderdeel uit van habitatype H7120 herstellende hoogvenen. Daar waar de vochtige heiden grenzen aan de hoogveenkernen, is het gewenst dat een ontwikkeling naar habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A) plaatsvindt.
- H4030 Droge Europese heide**
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype droge heiden komt in goede kwaliteit (weinig vergrast) voor op de zandgronden en is mede van belang vanwege de openheid van het gebied en de gradiënten naar het veen met de daarbij behorende biodiversiteit. De heidevegetaties op het verdroogde hoogveen worden niet tot dit habitatype gerekend, maar maken onderdeel uit van habitatype H7120 herstellende hoogvenen.
- H7110 *Actief hoogveen**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A) en behoud van oppervlakte en kwaliteit actieve hoogvenen, *heideveentjes* (subtype B).
 Toelichting Het habitatype actieve hoogvenen is vooral aanwezig in de vorm van *hoogveenlandschap* (subtype A). Het gebied levert één van de grootste bijdrage voor dit habitatype in Nederland. Het andere subtype actieve hoogvenen, *heideveentjes* (subtype B) komt hier in pingoruïnes voor. Hoewel voor Nederlandse omstandigheden in bijzonder goede conditie bewaard, is de eigenlijke veengroei toch beperkt geraakt tot een klein gedeelte van het aangemelde subtype A. Herstel lijkt echter goed mogelijk, samen met een oppervlakte uitbreiding op plaatsen waar nu nog de habitatypen H7120 herstellende hoogvenen en H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) voorkomen.
- H7120 Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is**
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A), is toegestaan.
 Toelichting Er zijn goede mogelijkheden om een zodanige kwaliteitsverbetering van het habitatype herstellende hoogvenen te bereiken, dat een groot deel kan overgaan in habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A). Er is echter sprake van enige uitbreiding van berken en grassen. Deze ontwikkeling moet gestopt worden om de beoogde kwaliteitsverbetering mogelijk te houden. De heidevegetaties en bossen op het verdroogde hoogveen worden niet gerekend tot habitatypen H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A), H4030 droge heiden en H91D0 hoogveenbossen, maar maken onderdeel uit van herstellende hoogvenen.
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen komt voor in afgeschraapte laagtes binnen habitatype H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A).
- H91D0 *Veenbossen**
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype hoogveenbossen komt aan de rand van het veen voor, op de (natuurlijke) overgang naar zandgronden. Het habitatype is hier in zeer fraaie vorm

aanwezig. De bossen op het verdroogde hoogveen worden niet tot habitattype H91D0 hoogveenbossen gerekend, maar maken onderdeel uit van herstellende hoogvenen.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	-	=	=
H4010_A Vochtige heiden (<i>hogere zandgronden</i>)	-	+	=	=
H4030 Droge heiden	--	+	=	=
H7110_A Actieve hoogvenen (<i>hoogveenlandschap</i>)	--	++	>	>
H7110_B Actieve hoogvenen (<i>heideveentjes</i>)	--	+	=	=
H7120 Herstellende hoogvenen	+	+	= (<)	>
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	+	=	=
H91D0 Hoogveenbossen	-	+	=	=

^{1a} Herstel van een technische fout in database 2004.

¹⁴ Herstel van een technische fout in database 2004.